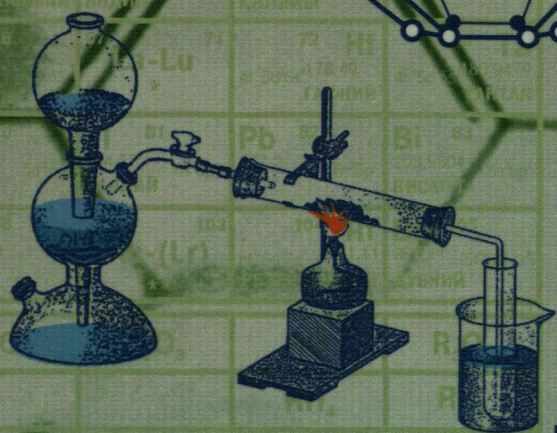
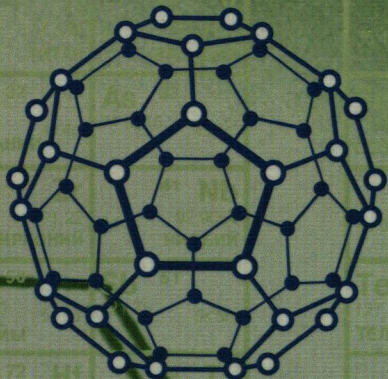
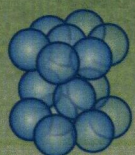

ҚОҒАМДЫҚ-
ГУМАНИТАРЛЫҚ
БАҒЫТ

ХИМИЯ

12014
813 к

10

№ 2014/813 К

ХИМИЯ

Жалпы білім беретін мектептің
қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы
10-сыныбына арналған оқулық

Өңделіп, толықтырылған үшінші басылымы

*Қазақстан Республикасының Білім және ғылым
министрлігі бекіткен*

Алматы “Мектеп” 2014

МАЗМУНЫ

Алғы сөз	3
----------------	---

I тарау. АТОМ ҚҰРЫЛЫСЫ ТУРАЛЫ ІЛІМ ТҮРҒЫСЫНАН ПЕРИОДТЫҚ ЗАҢ ЖӘНЕ ХИМИЯЛЫҚ ЭЛЕМЕНТТЕРДІҢ ПЕРИОДТЫҚ ЖҮЙЕСІ. ХИМИЯЛЫҚ БАЙЛАНЫС

§ 1. Атом құрылысы тұрғысынан периодтық заң және химиялық элементтердің периодтық жүйесі	5
§ 2. Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылысы	8
§ 3. Химиялық элементтер. Атом, ион, молекула және олардың сипаттамасы	12
§ 4. Элементтердің периодты түрде өзгертін қасиеттері	15
§ 5. Д.И. Менделеевтің периодтық заңының және химиялық элементтердің периодтық жүйесінің маңызы	20
§ 6. Химиялық байланыстың түрлері. Коваленттік және иондық байланыстар	23
§ 7. Кристалдық торлар	26
§ 8. Металдық және сутектік байланыстар	30
Химиялық формулалар бойынша есептеулер	32
1-зертханалық тәжірибелер	34
2-зертханалық тәжірибе	35
1-практикалық жұмыс. Бейорганикалық қосылыстардың кластары арасындағы генетикалық байланыс" тақырыбына эксперименттік есептер	36

II тарау. БЕЙОРГАНИКАЛЫҚ ЗАТТАРДЫҢ НЕГІЗГІ КЛАСТАРЫ. ХИМИЯЛЫҚ РЕАКЦИЯЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ЖҰРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ

§ 9. Бейорганикалық заттардың жалпы сипаттамалары және жіктелуі	37
§ 10. Химиялық реакцияларды жіктеу	39
§ 11. Судың диссоциациялануы. Сутектік көрсеткіш	42
§ 12. Тұздар гидролизі	44
§ 13. Тотығу-тотықсыздану реакциялары	49
§ 14. Химиялық элементтердің табиғаттағы айналымы	55
§ 15. Химиялық реакцияның жылдамдығы	59
§ 16. Химиялық тепе-теңдік	66
3-зертханалық тәжірибе	72
4-зертханалық тәжірибе	73
2-практикалық жұмыс. "Қышқылдарды, сілтілерді, екідайлы гидроксидті сапалық анықтау. Тұздар гидролизі" тақырыбы бойынша эксперименттік есептер шығару	73

III тарау. МЕТАЛДАР МЕН БЕЙМЕТАЛДАРДЫҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ

§ 17. Периодтық жүйенің негізгі топшасы металдары мен бейметалдарына салыстырмалы сипаттама	75
§ 18. Металдардың негізгі физикалық және химиялық қасиеттері. Табиғатта таралуы	78
§ 19. Бейметалдардың негізгі физикалық және химиялық қасиеттері. Табиғатта таралуы	82
§ 20. Қоршаған ортаны қорғау мәселелері. Тірі организмдердің өмір сүруіндегі металдар мен бейметалдардың алатын рөлі	84
5-зертханалық тәжірибе	87

IV тарау. МАҢЫЗДЫ s- ЖӘНЕ p-ЭЛЕМЕНТТЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚОСЫЛЫСТАРЫ

§ 21. Маңызды s-элементтер және олардың қосылыстары	88
§ 22. Судың кермектігі және оны жұмсарту тәсілдері	93
§ 23. Алюминий және оның қосылыстары	95
§ 24. p-элементтерінің жалпы сипаттамасы	98
§ 25. Бейметалдардың адам тіршілігіндегі биологиялық рөлі	101
§ 26. p-элементтер мен олардың қосылыстарын өндіру	104
§ 27. Силикат өнеркәсібі	108
§ 28. Тыңайтқыштар. Қазақстандағы тыңайтқыш өндірісі	110
§ 29. Химия және қоршаған ортаны қорғау	113
Химиялық реакция теңдеулері бойынша массаны, зат мөлшерін, көлемді табуға есептеулер	116
6-зертханалық тәжірибе	117
3-практикалық жұмыс. “Катиондар мен аниондарды сапалық анықтауға” эксперименттік есептер шығару	119

V тарау. d-ЭЛЕМЕНТТЕРДІҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ

§ 30. Д.И. Менделеевтің периодтық жүйесінде алатын орны және олардың құрылысының ерекшеліктері	122
§ 31. Мыс	123
§ 32. Мырыш	127
§ 33. Темір	132
§ 34. Металдардың жемірілуі және олармен күресу шаралары	136
§ 35. Қазақстандағы кара және түсті металлургия өндірісі	139
Металдар қатысында жүретін химиялық реакцияларға есептеулер	141
7-зертханалық тәжірибе	142
4-практикалық жұмыс. “Металдар” тақырыбына эксперименттік есептер шығару	143

ХИМИЯЛЫҚ ЗЕРТХАНАДА ОҚУШЫЛАР ЖҰМЫС ІСТЕГЕНДЕ ОРЫНДАЙТЫН ҚАУПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫНЫҢ МІНДЕТТІ ТАЛАПТАРЫ	144
АЛҒАШҚЫ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ ЕРЕЖЕЛЕРІ	145
ТҮСІНДІРМЕ СӨЗДІК	146